ЧАСОПИСЬ для руских родин. Виходить щодня кромі днїв по недїлях і сьвятах.

БУКОВИНА

Редакция і адмінїстрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. Передплата 10 зр.

Війна на Креті.

Півтора тижня минуло, відколи держави обложили бльокадою ворохобничу Крету і той час переконав Европу достаточно, що той спосіб на нїчо не придасть ся. Відвага повстанців здає ся росте а не малїє, бо вже дійшло до того, що напали на окресність Канеї, котра стоїть під властию держав. Лінія турецких передних сторожий зломана, Турки мусїли цофнути ся а повстанцї заняли від них дві малі кріпости. Напад наступив як раз після сего, коли адмірали зажадали від начальників повстанців, пропустити провіянт для турецких ґарнїзонів, що стоять по невеличких кріпостях в околици Канеї. З дотичних телеґрам виходить, що повстанцї приготовляли ся через кілька днїв до того нападу після обдуманого пляну. Впрочім они стоять під проводом грецких офіцирів і дїлають в порозумінью з полковником Васосом, що і не думає рушати ся з Крети а живности має на чотири до пять місяців і прямо заявляє, що буде держати ся на всякий випадок, хотяй би се мало і скомпромітувати европейский мир. Єго війско безпечне тепер в глубинї острова а до его реґулярних полків прилучило ся около 30.000 повстанців, вправних в бою і витревалих на невиґоди зими, та обзнакомлених з всїма кривками і стежками гористого острова.

Впрочім окупация Крети була би оправдана тілько в такім випадку, коли-б число окупацийних військ було достаточним для забезпеченя мира і порядку на острові. Очивидно, що сю цїль не може осягнути 4000 вояків, розставлених до того на пятьох чи шістьох прибережних місцях. Для Сфакіотів не новина боронити ся против чужинців і так, як записали кровю карки історії венецияньского пановання на острові а відтак турецкого, не будуть тепер вагати ся дати таку „ноту“ і державам европейским, коли їх війска поважать ся в недостаточній силї посунути ся в глубину острова. До того, щоби приневолити Сфакіотів покорити ся волї Европи, треба по крайній мірі 20.000 людий, але на таку жертву держави ледви чи рішать ся, а коли-б котра небудь і заявила готовість підняти ся сего, то спротивлять ся другі з недовірчивости.

Заким ще держави придумали дальше поступоване, Греция ужила того часу, щоби сконцентрувати свої сили на турецкій границї в Тесалії. Фльота грецка удала ся просто зпід Крети до берегів Тесалії, щоби спинити перевіз турецких військ до Македонії. Заразом перевезла друга часть грецкої фльоти, що стояла в пирейскій пристани, грецкі війска до Тесалії. В Атенах запевняють, що число змобілізованого грецкого війска виносить 90.000 вояків і девять десятих сеї армії сконцентровано вже на турецкій границї; що живности і мунїциї має армія приготованих на кілька місяців, а в касї державній є гроший достатком. Грецкий нарід мав рішити ся на борбу против Турка, а рішуче своє виступлене відкладає на день 6 марта, яко річницю борби о свою независимість з 1821 року.

Що тоті вісти не є пустими перехвалками виходило би з того, що престолонаслїдник відправив ся також до Тесалії і вчера прибув до пристани Вольо. Він має обняти найвисший провід над цїлою армією грецкою. Одні видять в тім ознаку, що Греция гадає прискорити події, другі знов толкують собі сей факт инакше. Після англійских вістий престолонаслїдник мав виїхати до Тесалії, щоби спинити всякі провокациї зі сторони грецкої армії та підперти повагу висших офіцирів. Для того можливі ще переговори з Грециєю.

Анґлія зі всїх держав ще найбільше прихильна Грециї і послїдними часами була навіть розеднила ся з европейским концертом жадаючи, щоби установити між Грециєю а Туреччиною неутральне пасмо землї, з котрого мусїли би так Греки як і Турки віддалити свої війска. Прочі держави уважали переведене того жаданя тяжким, та й неможливим без окружної сили і проєктували бльокаду грецких пристаний, особливо пристани Вольо в Тесалії. Що анґлійске ґенеральство полягає тілько на купецких анґлійских інтересах, про те нема сумнїву, але дивнїйше становиско Росиї, що перед тим виступала завсїгди як спаситель християн з під турецкої неволї. Росия виступає рішучо против нарушеня мира Грециєю, не зважаючи на се, що турецке правительство зробило ся своєю від давна практикованою системою гнету, визискуваня та грабленя просто неможливим. Власне тепер, коли християньскі держави обстають за Туреччиною вибухли у Вірменії в Токаті і по селах округа Арбаг різні і рабунки. Понад 400 Вірменів лягло знов трупом а їх майно стало добичею хищих Турків. Причиною тих забурень мало бути се, що Вірменцї, віддячують за зневагу хреста, мали вкинути до передсїнка мошеї куснї свиньского мяса.

Росия чує своє неприродне теперішне положене і видїла ся спонуканою заявити папі римскому в приватний дорозї, що хотяй заняла в теперішний вехідній справі становиско неприхильне Грекам, то завсїгди має на оцї і буде боронити інтереси християньскі супротив Турків. Що справа віри відограє, здає ся, поприм иньші дипльоматичні взгляди, найважнїйшу ролю в тій воєнній пригодї, те знає відай Туреччина, бо зброїть ся всїма силами, та знає відай і Греция, бо инакше не важила би ся ставити чоло цїлій Европі. І так Греция відповіла протестом до всїх правительств на підняту бльокаду Крети і замірену бльокаду грецких пристаний а правительство зайшло так далеко в приготованях до війни, що отверто заявляє, що відступлене від наміру, прилучити Крету до Греції, булоби для него тяжшим ударом, нїж навіть воєнний погром. Тимчасом держави старають ся вирівнати між собою ріжницї в поглядах на дальше поступоване против Греції, і їх заступники в Атенах зібрали ся сими днями у росийского посла на нараду, де мали постановити бльокаду грецких пристаний, особливо пристани Вольо, та оповістити рівночасно обом спорючим державам ультіматум европейских держав. Колиб котра зі спорючих сторін не услухала сего ультіматум, то держави звернуть ся против неї самої; колиб обі не схотїли услухати, держави усмирять їх обоїх збройною рукою. Ультіматум буде для того так стилїзоване, щоби кождій сторонї подати ще послїдну нагоду до мирного відступленя з повною честию. Чи скористає з того Греция — бо про Туреччину нема сумнїву — покаже ся в найблизшій будучности.

---

30)

Залїсе.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

Гостї віджали до дому. Північ уже давно минула.

Славко довго ще не міг заснути. Він сердив ся на маршалка, що своїми доказами нераз загнав єго в кут; не міг не признати правди неоднїй єго замітцї, але все таки болїла єго та правда. І що з того виходить? — завдавав собі питане. — Треба працї і працї! Се одинока розумна відповідь ворогам.

Коли в семинариї духовній він незвичайно пильно вчитував ся в історию руского народу, а часописи читав усї за порядком і в читальни заводив горячі суперечки з противниками, єму здавало ся, що треба тілько піти на село і вже в роботї для народу нїхто єго не перепинить. Тимчасом рік житя по скінченю семинариї, знакомства з ріжними людьми, і теперішні досьвіди в Залїсю переконали єго, що то так легко не йде, як єму здавало ся. Заким почне ся в якім нашім селї орати на зерно, треба перше довгі часи чистити ґрунт.

Але проте Славко не міг жити без цїли; втративши суджену, він бажав бодай чимсь заняти ся, чимсь таким, що поривало би єго душу, єго думки, щоб не мав часу думати о своїй втратї. І він журив ся, пізнавши відносини Залїся, що робота в тім селї не по єго силам. Що занапащували ся довгі лїта, то треба що найменче стілько лїт і направляти, хиба що зложать ся якісь непередвиджені користні випадки. Таким випадком було безперечно і арештоване Костишина; хоч він покрав громадскі гроші, котрі готові і пропасти, але певно тепер усунуть єго з війтівства, а то вже сама річ велика.

Вставши досить пізно зі сну, Левіцкий пішов відвідити сестру Горошиньску. Зараз на вступі дізнав ся чудну новину, що Костишин в ночи утїк з арешту; жандарм передав був ключ від арешту єго своякови, знаному славному радному Андрієви; а той — видко — не богато думаючи, випустив війта з арешту. Вийшло з того лихо і для него.

Вже пополудни розійшла ся по селї вість, що Костишина переловлено в селї, що найдено гроші, хоч не всї в Андрія Костишина і єго також арештовано. Поїхали собі оба свояки, як пани, до арешту в містї. Цїле село мало з того велику потїху.

Коло відїзджаючих злочинців був також Славко і Головатий. Головатий кланяв ся за відїзджаючим возом і бажав Костишинам, аби не вернули вже нїколи. А відтак звернув ся до Славка і каже:

— Якже буде тепер, паничу? Треба щось починати.

— А вже-ж треба. Чи ті крадені гроші були в облїґациях... таких паперах?

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 2-го цьвітня 1897.

Особисте. Директор черновецкого маґістрату Йосиф Відман взяв одномісячну відпустку на виїзд до Мерану, де перебуває его жінка. — Ґенеральмайор Віктор Кравс приїхав сюди зі Станїслава на інспекцию 14 реґіменту гузарів.

Протест против вибору посла Рошмана з округа Сучава-Радівці вніс круг виборців до ради державної.

Безплатний курс науки рисунків урядить дирекция промислового музея почавши від 1. мая, коли до 25. цьвітня зголосить ся достаточне число охочих до науки до директора А. Ромсторфера. Курс має тревати три місяці і призначений для промисловців, майстрів і челядників, а буде обнимати фахові рисунки для столярів теслів, токарів, стельмахів, шлюсарів, бляхарів золотників, різьбярів, каменярів і т. д.

Радник міністерства перед судом. У Відни розпочав ся дня 29-го с. р. процес против радника міністерства Целлера, звістного композитора оперет: „Пташник з Тироля“ і „Рудокоп,“ обжалованого о криву присягу, якої мав допустити ся, щоби одержати спадщину по своїм кревнім. За згодою висшого краєвого суду розправа відбуває ся в непритомности обжалованого. — Вчера запав засуд за кривоприсягу на один рік тяжкої вязниці заостреної що кварталу одним днем посту. Через те саме стратив Целлер свій титул доктора і становиско радника та всї декорациї, які мав, але чи буде відсиджувати кару, про те рішать доперва лїкарі, бо засуджений є тепер тяжко хорий і спаралїжований в руках і в ногах.

Еміґрацийний біль Сполучених Держав. В Сполучених Державах північної Америки ухвалено закон, після котрого, — кождий, що хотїв поселити ся або взяти ся за яку роботу в північній Америцї — мусїв передше виказати ся знанем читаня і письма в однім з живучих язиків. Закон сей перейшов щасливо всї інстанциї, а щоби его ввести в житє треба вже було тілько потвердженя президента Сполучених Держав, однак президент Cleveland не підписав сего закона.

Панамска справа у Франциї набрала знов тепер розголосу а шіснайцять нових парляментарних достойників скомпромітованих тепер закидом уділу в знаних перекупствах. А стало ся се в той спосіб. Артон, звісний з процесу панамского о кудоване голосів послів француского парляменту, був заочно засуджений на пять лїт вязниці. На початку панамскої афери утік він був до Анґлії, але звідтам по довгих коровода видано его Франциї. На тих пять лїт вязниці засуджено Артона лиш за то, що мав купити голос посла Sans-Leroy. Однак посла сего увільнив суд присяглих а тим самим мусїв увільнити і Артона, бо чейже не міг він того купити чого той посол не продавав. При розправі зложив Артон сензацийне зізнане, що скаже все і удовіднить і що доводи зложить в руки слїдчого судиї. — Мене оскаржують, що зруйнував я тисячі родин, тим часом я дістав тілько 2,000.000 а Панама коштувала мілярд і триста мілїонів. Тих два мілїони я дійсно розділив межи послів. Я мовчав, бо я сподївав ся, що скомпромітовані „Панамці“ вилинуть на моє увільнене, але тепер скажу все. Франция жадна подражненя буде мати знов хорошу забаву.

Демонстрацийні поминки в Києві. Нам пишуть з Києва: Сьогодня 18-го (30-го) марта від 11 години ранку до самого вечера зворушені Кияни густими лавами снують ся по улиці Бибиковский Бульвар, а поміж ними натовпом вештають ся поліцианти. По сїй же улиці невгаваючи скачуть верхи то в той то в другий бік козаки. В Київі трапилась подія. Учора 17-го (29-го) марта в університетї порозвішувані були поклики і оголошеня, що завтра у Владимирському соборі о 12 годині дня відправлена буде панахида по покійній Вітровій, що у Петербурській фортеці спалила себе, облившись нафтою. Звістки про таку смерть студентки (курсістки) ходила по Київі кілька днїв, — всї говорили про се, намагаючись вгадати причину такого самоубійства. Чутки були всякі, але найбільше вірили тим вісткам, що нїби то Петербурські жандари грубяньски збезчестили студентку, а тодї спалили, аби таким чином затерти слїди свого злочинства. Чи так воно було, чи инакше, але-ж студенти київського університету в оповістках своїх запрошували товаришів на поминки покійної.

Полїция, довідавшись про сї оголошеня, поклала, видимо, недопустити церковної відправи, і тому з самого ранку оточила Владимирський собор і чекала визначеного часу. Коло 12 години супроти собору виступив з клїнїки гурт студентів, чоловіка 70—80, але побачивши, що собор оточений полїциею, спинив ся посеред улицї. На сей час біля церкви були вже ґубернатор, начальник жандармів, помічник его, полїцмейстер, два помічники его, пристави з усїх полїцийних участків київських, помічники їх і богато полїциянтів.

Студенти, озирнувши натовп полїциї і не рушаючи з місця почали сьпівати „со сьвятими упокой“ і познимали свої шапки. Зараз, як тілько розлинув ся сьпів, полїция рантом оточила гурт студентів з усїх боків. Дивно було, що полїциї в один мент зявило ся більш ніж студентів, але-ж зразу вияснило ся, звідкиля она набрала ся: чоловіка сто полїцейских сховано було в соборі і в першому окрику они виросли нїби з землї... Студенти все-ж таки стояли на одному місци і сьпівали далї, а до них підходили ще і збільшали гурт. Через кілька хвилин зявив ся полк козаків на конях, в повній зброї, і розбившись на кілька частий загородили улицю, що вели до Бульвару, а частина їх оточила студентів другим колом. З вокзалу приїхав „начальник края“ і, після швидкої поради з иньшим начальством, студентів повели по довгому бульвару до острогу. Слїдком за першою партиєю студентів виступила від університету друга — більша першої, — теж з похоронними сьпівами і без шапок. Сю партию знову оточили полїция і козаки і теж повели до острогу. За другою партиєю повели третю і т. д. Усїх студентів спроваджено до острогу чоловіка 400—500, а поміж ними жіноцтва душ 40—50 не більше.

Демонстрация визначала ся з боку студентів надзвичайно спокійно і поважно; з боку полїциї те-ж завважила публика деяку людську ввічливість, якої не спостерегала нїколи, нї в яких випадках. Не без того, звичайно, щоб не одержав хтось стусанів, але-ж се публика і виною не ставить, бо звикла бачити полїцию завжде з батогом та кулаком на поготові. Видїлялись грубіянством лишень козаки, набігаючи на гурти людий з „канчуками“ в руках, побиваючи ними на всї боки цїлком неповинних нї в чому людий.

Коло 2. години дня „подорож“ до острогу скінчила ся. По вулицях розїзжали козаки, снувала полїция і публика, що прямувала до острогу. Тимчасом у великому острожному дворі „начальство“ розтавило столи і почало записувати студентів, випускаючи їх на волю по одному. Переписуванє тягло ся до самого вечера і кажуть, що повипускали майже всїх, затримали не більше, як чоловіка 10—15. Тепер усї сподіваються, що з завтрішнього дня почнуть ся трусанини (ревізиї) і арешти.

III.

Три нещасні пригоди в однім дни було недавно в папірни дра Коайшера в Черлянах в Галичинї. Перший робітник, що потерпів тяжку ушкоду, насиває ся Яцко Ключник, паробок з Мавкович; єму упавше сито, що пересїває мелене дерево, поломило ногу. Другий робітник, Петро Баран, упав так нещасливо, що зелїзний ґак здер єму з голови шкіру разом з волосем, та й череп сильно ушкоджений; тепер его голова ґейби оскальпована; та й мала надія на подужанє. Третого робітника, Івана Жука з Черлян, ухопив пояс трансмісийний та потягнувши під машину, трохи не розірвав его на кусні; лише скоре застановлене машини спасло єму житє, котре й так сильно загрожене, бо Жук має одну ногу зломану, руку сильно покалїчену, а голову само-ж так покалїчену у розбиту. Оба послїдні — молоді мужчини і жонаті.

Дрібні вісти. В Чернівцях помер Кароль Зайферт, бувший староста черновецкого округа, в 69 роцї житя. — Чотири осадники з Роша украли в лїсї Білої 19 дубових і 3 букові кльоци, котрі найшла у них полїция і за те відставила злодїїв до суду. — В короткім часї отворить ся новий університет на Мораві. Всякі приготованя до того роблять ся дуже енерґічно і вже навіть висмотрено відповідних кандидатів на катедри. Університет той мав би бути о ческім характері, а що найменьше о утраквістичнім. — Потребу другого ческого театру відчувають вже Чехи від давна, передовсїм длятого, що Нїмцї, котрі в Празї мають значну меншість, посїдають аж два театри, а Чехи тілько один. — В околицях Банялюки, в Боснї основали мазурскі еміґранти з Галичини три кольонії, в котрих поселило ся 70 родин а близько 300 осіб. — Межинародний лїкарский конґрес відбуде ся в серпни с. р. в Москві.

— Я знаю... Не в паперах, тілько готові сотки і десятки.

— Чомже їх братство не дало до щадницї?

— Говоріть! Або я їм то раз казав? Не вірять, кажуть, що пропадуть. Лїпше, як лежать без процентів...

— Дурний нарід!

— Ба! звідки було єму розуму набрати? — спитав Головатий.

— І то правда.

— Зайдіть до мене, паничу, в недїлю, Ви знаєте, що я в Коломиї був на вічу?

— Але?

— Був. Я читав у *Хлїборобі*, що ви менї дали, що має бути віче і поїхав. Прийдіть, розповім вам. Я вже так давно з вами не бачив ся...

— Добре, добре; я прийду... я вже читав о тім вічу в ґазеті. Подобало ся вам на вічу?

— О, ще й як! Я казав собі ту ґазету посилати. Зайдіть до мене, прошу, бо менї до двора нїяково. Я скличу людий.

(Дальше буде).

Лапка на тхорі.

Написав

9) *Стефан Пятка.*

(Дальше).

VI.

Онофер Безвусий належав до ряду тих взірцевих мужиків, котрих судьба пощадила о стілько, що малими не заливали їх маківкою, а в додатку вивінувала їх практичним мужицким розумом; они вміють пізнїйше з ними приноровляти ся до обставин часу, але в души зістають до смерти тим, чим зродили ся і зросли. Він був троха грамотний, читав часом апостола в церкві на велике сьвято, знав нумера і память мав задивляючу, хотьби і табелю податкову почислив з голови і на крейцар не перечислив ся, по нїмецки також знав; научив ся поміж швабами, як служив малим хлопцем. Він доробив ся з нїчого великого майна; з наймита зістав кметьом і з сиротою оженив ся, що також служила і мала тілько лїпянку з подертою стріхою. З початку, як говорили злобні язики, возив слїпою шкапою жида з онучами, пізнїйше став сам скуповувати лен, прядиво, безроги по селах, спродавав на торзї, раз заробив, раз стратив, але не зражав ся тим, ішов сьміло наперед витиченою дорогою, на котрій як мовив, „або упаду і

згину, або доробю ся, коли мені Той з неба допоможе.“ Господь єму допоміг, він зістав з часом гуртовим купцем веприв, доставляв на означений речинець сотками до границі, умів обертати грішми і робити з гроший гроші. Він став ся з халупника господарем, в цілім повіті уходив за найбільшого дукаря. Він міг звати себе щасливим, мав поважане і любов у людий, навіть тим радував ся, що єму Господь дарував аж вісім красних дівок; сім віддав, люди порозхапували по селах, лишила ся ще одна мізунка Фрузуня, батькова зріничка в голові, і тому таки в своїм селі віддав за Гриня Козодоя.

— Козодої мають красні поля о межу з моїми — думав собі Онофер — старий Козодій байдужний, Василь ледар а Гринь хоть повільний, то якось тото я так зроблю, що буде все в купі з моїм...

Іван Козодій провірив слабу сторону свого свата Онофра і став зараз по весїлю сина спродавати по куснику нивки, став сам „різати“ батьківщину, і заєдно „женив“ ся, нераз і по дві неділї залютував ся, а потому на печи спав і невістї докоряв, що має сатану, не батька. Фрузуня раз-у-раз бігла до тата, брала і печене і варене, несла до тестя. З живої веселої дївчини стала ся задумчива молодиця і так опустила ся, що навіть в недїлю не убрала тої сукмани, що єї отець привіз аж зі Львова; одна тілько книжка до молитви, тоту все мала в церкві, як давнїйше в руках, тоту памятку від батька шанувала. Бо, Фрузуня також не була собі така повільна, як би на око видавало ся, в єї жилах грала також кров батьківска, єї боліли дві річи дуже: перше, що родичі віддали єї тогди, коли она й ще не думала віддавати ся, а друге, коли уже віддали, то чому-ж там віддали, де єї вітця, того чесного вітця так старий Козодій вічно обмовляв і посуджував о циганьство? То послїдне так єї надоїло ся, що она сама хотїла, щоби тесть раз уже все загирив і не мав причини докірати єї вітцеви. Она майже що дня бігала до родичів, брала що могла і несла до тестя, аж навпослїд сказав Онофер своїй Фрузуни, своїй мізунції „щобись мені ту не показувала ся, я не буду дармоїдів годувати!“

Фрузуня пішла, не сказала нічого, тілько гірко усьміхнула ся, але чести свого батька не занехала боронити; она хотїла єго завсїгди видїти таким, яким був дїйсно.

Ще одна зміна зайшла в щоденнім занятю Онофра Безвусого. По нещаснім війтованю Лучки Дучки сказав сьвященик: „Онофрею, ви мусите громадї щось також допомочи, мусите зістати війтом.“ Онофер Безвусий зрозумів ті слова добре, впрочім тота подія з опудом в капусті і єму троха надоїла, зістав війтом, взяв дїла громадскої в свої руки по свому: відогнав Василя з присяжнїцтва, Лейба сам зрік ся з секретарства і радника, словом добре вело ся. Якось не було на тото нїяких признак, щоби ледащів подібно, як єго попередники.

— Ви старші радники, ви знаєте тоті „обрядки“ лїпше від мене, бо ви вже бувалі — говорив Онофер на кождім зібраню ради громадскої — що ви ухвалите, то так буде.

— Добре ми не одну річ ухвалили—думали головачі — і не одну річ зробили би ми по свому, щоби ти не мав таких паскудних сліпаків, не заглядав ними всюди і не числив нас своєю адвокатскою головою за кождий крейцар..

Так думали тілько старі радники, але голосно Онофра хвалили, що ще такого війта не було і не буде по нїм.

Підніс Онофер Безвусий свою громаду на повазї; єго безхосенна праця для добра громади давала єму спроможність говорити кождому праву в очи. Якось і з війтівством щасливо повело ся. Одна тілько річ не пощастила ся єму, а то: широкі ниви Козодоя Івана жиди забирали, ґрунт Пелаги Шевчихи також купив Лейба, а він мав ту руки звязані, мимо своєї проворности купецкої, мимо своєї власти і поваги, яку мав. Він лїтами над тим роздумував, щоби поля Козодоїв з своїми споїти, щоби стару Шевчиху збоку викурити — і свою наймилїйшу дитину в тім намірі дав за Гриня Козодоя — і не удало ся.

Коли одного дня Онофер Безвусий роздумував над тим, що єго Фрузуня вже від кілька неділь не приходила до него, прийшов нічний сторож до комнати і каже:

— В вашого свата, пане начальнику, тої ночи стало ся велике нещастє: ваш зять Гринь зломив руку братови Василеви, а Василь проломив Фрузи голову і мав дитину забити.

Онофер не питав ся більше нічого сторожа, пішов сам до свата, переконати ся. Він не йшов там з охотою, але пхало єго щось із заду і тягнуло з переду, а то щось було єго батьківске серце, любов до наймолодшої дитини, котру онещасливив а в додатку прогнав з своєї хати. Він не питав ся, як єго свати привитають, він думав тілько о Фрузуни.

В хатї Козодоїв застав Онофер уже цїлий гурт лїкарів, потішителїв; сусїди посходили ся, рука зломана дала їм нагоду виявити своє співчутє Козодоям, ще від похорону дитини вдови Марини в тій закутині розметаного села Неграмотників не було такої нагоди до сьміху, плачу, забави і спору.

Василь лежав на постели попідпираний заголовками, окружений невістами-знахорками, рука зломана була привязана разом з дошками до туловища. Гринь пив уже щось третю чарку до брата на перепросини, балакав так мило, так солодко, аж душа радувала ся, а дїти з вишок також дивили ся...

На привитанє Онофра сват Іван Козодій тілько засопів ізза комина і малим дїтьом, що єго гурмою обсїли, став щось шептати, Гринь також не замітив тестя, тілько Фрузуня приступила до батька і поцїлувала в руку.

Сїв Онофер Безвусий коло порога на лаві, мало хто звернув на него увагу, всї були занятї нїби важною хвилею, всї дивили ся і подивляли Гриня при постели і Василя на постели, як оба молоді Козодої голублять ся. А було що подивляти.

— Пий, Василю, пий ще одну порцию, буде тобі зараз лекше — говорив Гринь.

Василь пе одну, другу, третю і четверту з братової руки і не кривить ся.

Взяв Гринь цїлу миску печених барабольгорячих, поставив у Василевих ногах, бере одну бараболю за другою, обтирає платиною, шкребче і Василеви прямо в рот пхає, а Василь їсть, так їсть, мов єго нічого не болить.

Сусїди дивлять ся, подивляють, зітхають і шепчуть собі, що то було тілько наслане лукавого чоловіка, але видно не вдало ся в такій мирній родинї незгоду вчинити, в такій примірній родинї, що собі жиє, припиваючи, як сьвяті в царстві небеснім.

Наїв ся Василь бараболь, напив ся води, відозвав ся. Він до тої пори тілько йойкав і стогнав а тепер всї нащурили уши, всї були цїкаві знати, що він скаже по тих перепросинах.

— Тепер ти мені, брате, мусиш дати щось за тоту зломану руку, — говорить Василь — мусиш щось мені дати за тото, я ту говорю при людях, при сьвідках, нехай всї слухають.

Люди слухають і Гринь слухає а Василь повторяє:

— Тепер, Гриню, брате, мусиш знати, що я тими бульбами не вдоволяю ся, тими бульбами, що ти мені напхав до рота, лише ти мені мусиш більше дати.

— Дам, братуненьку — каже Гринь — дам, тілько лежи, так як нанашко „коновал“ велїли лежати і не рушай ся. Я буду печи сам і Фрузя буде печи, буду теребити варені, буду шкребтати печені, буду тебе гудувати, тілько тихо лежи, щобись виздоровів.

— Нї, Гриню брате, печених я уже не хочу, але ти мені даш пів корця сирої бараболї, щоби я мав через той час заким рука загоїть ся.

Гринь на тоті слова взяв зперед брата миску з печеними бараболями, поставив у прилавок і повідає:

— То тобі печеної за мало? Ти хочеш пів корця сирої, ти калїко безрукий ти кривцуне, ти-ти-ти пївкірцевий барабольнику! Нї, не дам... Хочеш печених, то жери, зїжри про мене і всї, щоби тебе аж розсадило, але пів корця сирої не дам.

— Дай єму цїлий корець, дай, Гриню, а як не стане на насїнє, то возьме ся в Лейби на застав — відозвав ся Іван Козодій з печі і глянув поза комин на свого свата Безвусого, щоби побачити, які очи зробить кметь на тоті слова.

— Дай єму, Гриню, всю бульбу зпід запічка — заговорив аж тепер Онофер — я єму дам також скілько схоче.

Всї аж тепер замітили начальника в порозї, стало їм якось маркітно, невісти почали дїти нїби випихати на двір, перестали гуторити.

— Я від вас, війте, не потребую дарунку, годуйте лїпше свої безроги — каже Василь і брата питаєсь дальше:

— Не даси пів кірчика, Гриню, не даси?

— Дам, Василю, от тото тобі дам — відповідає Гринь і зложив обі руки в пястуки і підопхав братови дві дулї під самісенький ніс.

— Не даш, голубчику?

— Дам хоробу на кишки.

— То жери тепер сам, удави ся ними з жінкою, з дитиною, нехай вам всїм в горлї стане — докінчив Василь, зірвав ся з постелї і таки в сорочці без одного рукава простоволосий утїк з хати.

Гринь горівки нїколи не пив, він не любив єї з малої дитини; тепер на перепросини з братом випив відразу чотири порциї і зовсїм збожеволїв: він обкладав болячками брата, шукав за ним по постели, хотїв єго троха подрупкати за сиру бараболю, але замісць брата вхопив за заголовок підніс в гору, заточив ся, упав; хоть ноги були сильно розкрачені, то таки не могли свого властителя на собі удержати. Упав Гринь під постіль і уже не міг встати. Ще хвилю мяв руками на собі заголовок, помуркотїв щось про барр—ра—бо—лї... і так заснув.

Онофер Безвусий палив ся зі встиду; він глядїв на Фрузуню і страдав над єї судьбою; пяний зять доводив єго до лютости. Він нинї не міг кпити з свата, бо бачив, що заглада у Козодоїв прийшла уже до хати, єго люба дитина також загибала.

— Свату, тепла піч чи середина? — спитав Онофер на відходнім.

— Хто чого годен, той не голоден — відповів Іван Козодій. — Ти на нїй не дочекаєш лежати; я волю десять Лейбів сюди пустити, нїж тебе одного.

— Свату, хто хоче мати свою середину, той не може на нїй парити ся, хто хоче мати стале пристановище, нехай в хатї не засїджує ся, я вам тото давно повідав і ще раз говорю.

— Та що з того, що ти говориш?... В мене Лейба в патинку має більше розуму, нїж ти в голові.

Іван Козодій ще нїколи в такий спосіб не говорив сватови, як нинї із-за комина, навіть на прощанє з „Богом зіставайте, свату“, повів „з Богом, Параню“. Він був з себе задоволений, спустив ноги з печі на хату і велїв нїслати по цїлу лїтру.

Одна Фрузуня паленїла, глядїла на свого тата таким благаючим проникаючим зором, що Онофер зрозумів свою дитину і приняв обиду від свата холоднокровно, як розумний і чесний чоловік.

По відходї війта невісти і чоловіки віджили на ново, стали сьмілїйше говорити, порозвязували ся їм язики. Жалували Козодоїв, бігали на двір глядали за Василем, зливали уроки Гриневи, слїдили, скілько угля упало на спід в воду, замовляли наслане і всю вину складали на тоту лапку прокляту; про Василя забули на смерть.

Над вечером прийшов зять Пелаги Шевчихи і оповістив, що в єго тещі лежить Василь і тепер приїхав до него якийсь пан комісар на Лейбовій бричцї.

— То певно будуть віддавати хату і ґрунт Лейбі — подумали собі учасники пиру зломаної руки і стали поволи розходити ся, одні до себе, другі забрали ся з цїкавости до Шевчихи.

(Конець буде).

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

україньско-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

ЯЄЧКА

прядки шовковницї

(Seidenspinner)

перворядних родів: італїяньских, країньских і американьских має на продаж по 30 кр. за тисячку з пересилкою 45 кр. (деінде коштує тисячка найменьше 85 кр.)

Евген Якубович

учитель при карнім закладї в Станїславові.

Порад що-до плеканя гусїницї уділяю радо.

Чистий дохід призначую на будову „Народного Дому“ в Чернівцях.

В Чернівцях виходить уже тринайцятий рік руска ґазета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляє ся она що дня кромі недїль і сьвят. Поміщає статї про справи буковиньскої Руси, але познакомлює читателїв також із справами Русинів в иньших землях руских. Дбає о добірні і цїкаві фейлетони і взагалї о материял такий, що обходить кожду руску родину. Що **„Буковина“** цїкава і для галицких Русинів, сьвідчить значне число передплатників єї в Галичинї. Передплата лише 10 злр. Адреса редакциї і адмінїстрациї *„Буковини“*: Чернівцї улиця Петровича число 2.

Для панів учителїв!

INSPECTIONSBERICHT

є на складї в друкарнї „Рускої Ради.“

Просимо о замовленя.

„РУСКА БЕСЇДА“

в Чернівцях

має на складї отсї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛЇОТЕКА“

для молодїжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по **1 зр.** за річник, а всї 7 разом **6 зр.**

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр

„Слова правди і науки“

з поезий Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток для чемних дїточок.“

32 сторін. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских дїточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На почтову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Біблїотеки,“ а по 2 кр. за кожду поодиноку книжочку.

Замовленя приймає й редакция „Буковини.“

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Веч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Днїстрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Полїси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, принимає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґаранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковинї

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улици Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі в мовах рускій, польскій і нїмецкій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди								Відходять	Поїзди							
	поспішні			особові			мішані			поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв									**з Чернівцїв**								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$			До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$			До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$	До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{12}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.